

Číslo: 5127/2021-2022

SPRÁVA

o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej dňa 06. 05. 2022 a v dňoch od 09. 05. 2022 do 10. 05. 2022

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola s materskou školou, Višňové 446	
Zriaďovateľ	Obec Višňové

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

Mgr. Ján Šimko, riaditeľ školy

Ing. Jana Majtánová, zástupkyňa riaditeľa školy

V súlade s poverením na tematickú inšpekciu č. 5127/2021-2022 zo dňa 25. 04. 2022 inšpekciu vykonali:

Mgr. Jozefína Cingelová Šarlayová,
školská inšpektorka - ŠIC Žilina

.....

Mgr. Edita Majcherová,
školská inšpektorka - ŠIC Žilina

.....

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Práca pedagogického asistenta (PA) so žiakmi so zdravotným znevýhodnením (ZZ)

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Kontrolovaným subjektom bola štátna vidiecka základná škola s materskou školou s vyučovacím jazykom slovenským. Tematická inšpekcia bola vykonaná v základnej škole (ďalej ZŠ). V škole pracoval na podporu žiakov so ZZ inkluzívny tím. Súčasťou školy bol školský klub detí.

Škola zamestnávala 9 PA pre žiakov so ZZ. Z uvedeného počtu bolo 8 PA financovaných z normatívnych finančných prostriedkov, z nich 1 PA pracovala na plný úväzok, 1 na čiastočný úväzok v rozpätí od 75 % do 99 %; 1 PA v rozpätí od 50 % do 74 %; 3 PA v rozpätí od 25 % do 49 % a 2 PA na nižší ako 25 %. Jedna PA bola, financovaná z európskych štrukturálnych a investičných fondov (ďalej EŠIF) bola zamestnaná na plný úväzok.

Škola na základe odporúčaní poradenských zariadení požadovala 11 PA.

Škola zamestnávala školskú špeciálnu pedagogičku a z EŠIF školskú psychologičku.

V aktuálnom školskom roku školu navštevovalo 260 žiakov, ktorí boli zaradení do 12 tried. Z celkového počtu žiakov škola evidovala 16 so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej ŠVVP).

V primárnom vzdelávaní škola vzdelávala v 7 triedach 130 žiakov, z nich 3 individuálne začlenení žiaci pracovali na vyučovacích hodinách s podporou PA. V 3. ročníku bol 1 žiak

s vývinovými poruchami učenia (ďalej VPU) a 1 žiak s narušenou komunikačnou schopnosťou (ďalej NKS); vo 4. ročníku bol 1 žiak s VPU.

V nižšom strednom vzdelávaní mala škola 130 žiakov zaradených do 5 tried. S 13 žiakmi so ZZ, na vyučovacích hodinách pracovali PA. V 5. ročníku bol 1 žiak s poruchami aktivity a pozornosti (ďalej PAaP); v 6. ročníku boli 2 žiaci s PAaP a 1 žiak s NKS; v 7. ročníku bol 1 žiak s VPU, 1 žiak s PAaP, 1 žiak s poruchami správania a 2 žiaci s NKS; v 8. ročníku bol 1 žiak s PAaP a 1 žiak s NKS; v 9. ročníku boli 2 žiaci s PAaP.

Do školy boli na vzdelávanie prijatí aj žiaci – cudzinci.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Zistenia z analýzy dokumentácie

PA na vyučovacích hodinách pracovali v súlade s náplňou práce – chrániť a rešpektovať práva žiaka so ZZ, pravidelne jeho a zákonného zástupcu informovať o priebehu a výsledkoch výchovy a vzdelávania, bezprostredne spolupracovať s učiteľom v triede a s ostatnými pedagogickými zamestnancami, uľahčovať adaptáciu žiaka počas výchovno-vzdelávacieho procesu v súlade s pokynmi učiteľa, respektíve odporúčaní člena inkluzívneho tímu, podieľať sa na výchovno-vzdelávacej činnosti začlenených žiakov, napomáhať im s motiváciou, riešiť ich ťažkosti a problémy, individuálne pracovať so žiakom s cieľom zlepšenia jeho vyučovacích výsledkov, prospechu, správania a dochádzky.

V 3. ročníku PA boli prítomní na väčšine hodín, vo 4. ročníku predovšetkým na hodinách slovenského jazyka a literatúry (ďalej SJL), matematiky (ďalej MAT) a vlastivedy. V triedach nižšieho stredného vzdelávania na hodinách SJL, MAT, cudzieho jazyka, fyzika, dejepisu, geografie. Pri pridelení PA žiakom so ZZ boli zohľadnené odporúčania zariadenia poradenstva a prevencie a stupeň poruchy.

Pomoc žiakom so ZZ poskytoval v škole aj podporný inkluzívny tím zložený zo školskej špeciálnej pedagogičky, školskej psychologičky a PA. Riaditeľ školy v spolupráci so školskou psychologičkou a školskou špeciálnou pedagogičkou vypracoval dokument s názvom Stratégia znižovania školského neúspechu a podporné opatrenia v závislosti od výchovno-vzdelávacích potrieb žiakov. Cieľom dokumentu bolo vypracovanie stratégií, ktoré boli zamerané na predchádzanie neúspechu žiakov, zníženie počtu žiakov opakujúcich ročník a pomoc žiakom so ZZ.

Žiaci so ZZ mali v škole k dispozícii kompenzačné pomôcky¹ a špeciálne učebné pomôcky², ktoré používali vo výchovno-vzdelávacom procese. Individuálne vzdelávacie programy (ďalej IVP) pre žiakov so ZZ vypracovala školská špeciálna pedagogička na základe odporúčaní poradenských zariadení pre výchovno-vzdelávací proces, ktoré škola dodržiavala. IVP boli každoročne vyhodnocované a aktualizované.

Zistenia z riadeného rozhovoru s PA

Z rozhovorov s PA vyplynulo, že boli v škole rovnocennými členmi pedagogického zboru, metodických združení, predmetovej komisie a inkluzívneho tímu. Pravidelne sa zúčastňovali ich zasadnutí. Pred zasadnutiami pedagogickej rady komunikovali s triednymi učiteľmi,

¹ čítacie dyslektické okienko, stojan na knihy, zošity pre dysgrafikov, programy FONO a DysCom, logopedické zrkadlo, logopedické hry, kocky s písmenami, lego, stavebnice

² gramatické karty a tabuľky, pravopisné cvičenia, obrazová abeceda, kalkulačky, matematické tabuľky, číselná os, tabuľka násobenia, tabuľka matematických operácií, papierové hodiny, zvýrazňovače, upravené pracovné listy, pracovné listy pre žiakov s VPU, slovníky

upozorňovali na vzdelávacie výsledky žiakov so ZZ. Učiteľia ich postrehy a prípadné návrhy týkajúce sa zlepšenia edukácie uvedených žiakov rešpektovali. Všetci PA sa vyjadrili, že mali pravidelné stretnutia so školskou špeciálnou pedagogičkou, ktorá ich informovala, o zdravotnom stave začlenených žiakov, o ich výchovno-vzdelávacom probléme, o obsahu IVP a potrebe využitia kompenzačných alebo špeciálnych učebných pomôcok. Taktiež ich metodicky viedla a usmerňovala ako čo najefektívnejšie pracovať s konkrétnymi žiakmi a pomáhať im vyrovnávať sa s ich problémami vo výchovno-vzdelávacom procese.

PA pomáhali najmä pri prekonávaní jazykových bariér žiakov s NKS, VPU a žiakov – cudzincov, u nich aj kultúrnych a informačných bariér, ďalej zdravotných a sociálnych bariér, menej priestorových bariér.

Za prínos svojej práce vo vzťahu k žiakom so ZZ považovali PA individuálnu prácu so žiakom, pomoc pri pochopení, precvičení a utvrdení učiva, povzbudenie a motiváciu, povzbudzovanie, aby sa nevzdávali a koncentrovali na vyučovanie. Pozitívne vnímali svoj vplyv pri usmerňovaní negatívneho správania sa žiakov, udržiavaní pozitívnej klímy v triede, odbúravaní stresu a posilnení sebavedomia žiakov so ZZ. Za prínos svojej práce pre učiteľov označili pomoc pri udržiavaní pozitívnej klímy triedy, možnosť podrobne vysvetliť žiakom so ZZ učivo a pri zabezpečení individuálneho prístupu k žiakom so ZZ. Taktiež pomáhali učiteľom pri príprave učebných pomôcok. Základným prínosom vo vzťahu k zákonným zástupcom bola ich vzájomná komunikácia, poskytovanie spätnej väzby, v rámci ktorej ich PA informovali o výchovno-vzdelávacích výsledkoch žiakov, usmerňovali ich, ako majú pracovať s nimi pri vypracúvaní domácich úloh a pôsobiť na nich v domácom prostredí pri príprave na vyučovanie, aby dosiahli čo najlepšie výsledky.

Prekážkou v práci PA bola predovšetkým nedostatočná príprava žiakov na vyučovanie, chýbajúce učebné pomôcky žiakov, ojedinele aj neakceptovanie a odmietanie pomoci PA. V kontexte učiteľov i rodičov PA neuviedli žiadne prekážky, ktoré by im bránili v činnosti. Uviedli, že ich vzájomná spolupráca bola dobrá, čo potvrdil aj riaditeľ školy, ktorý sa vyjadril, že rodičia boli s prácou PA spokojní.

PA spĺňali kvalifikačné požiadavky na výkon pracovnej činnosti pedagogického zamestnanca v ZŠ. Ani jeden z nich nemal špeciálnopedagogickú spôsobilosť. Všetci PA uviedli, že sa vzdelávali v problematike žiakov so ZZ prostredníctvom webinárov³, ktoré organizovali vzdelávacie inštitúcie⁴.

Zistenia z priameho pozorovania v triede pri práci PA so žiakmi so ZZ

Hospitačná činnosť bola realizovaná v bežných triedach na 9 vyučovacích hodinách. PA na vyučovacích hodinách pracovali väčšinou s konkrétnym žiakom, na 4 hodinách so skupinou začlenených žiakov. Všetci si boli vedomí svojich kompetencií, väčšina poznala silné a slabé stránky žiakov so ZZ, ktorí mali k nim dôveru. PA na hodinách rešpektovali rozhodnutia učiteľov a riadili sa ich inštrukciami. Boli aktívni, prichádzali s vlastnou iniciatívou, pomáhali žiakom

³ Mediálna gramotnosť, Informatika s Emilom, Letná škola Hejného metódy, PA - dôležitý článok školstva, Spolupráca učiteľa a PA pre dobro žiakov, Hovorme o vojne na UA, Budovanie dobrej klímy v triede, Postavenie PA v dištančnej forme vzdelávania, ADHD, Dieťa so syndrómom CAN, Aspergerov syndróm – ako s ním prežiť v škole, Kedy je dieťa naozaj pripravené do školy, Dieťa s problémovým správaním v školskom prostredí, Do našich tried prichádzajú deti z UA, Ako môže PA prispieť k pozitívnej klíme v triede

⁴ spoločnosti RAABE, Edusteps, Učíme na diaľku, ŠPÚ, webinále Dr. Barkley, Inkluzentrum, Vedomosti do vrecka, Inštitút rodinnej terapie a vzťahovej väzby, Vzdelávanie v lavici, MPC – Trenčín, Infra Slovakia, Autistické centrum Andreas, OZ Inšpirácia

pri vypracovávaní úloh, poskytovali im doplňujúci výklad, organizovali ich činnosť, prípadne upozornili niektorých žiakov, aby nevyrušovali.

V priebehu vyučovacích hodín všetci učitelia zapájali žiakov so ZZ do aktivít triedy. Žiaci odpovedali na otázky týkajúce sa preberaného učiva, riešili príklady pri tabuli, doplňovali a písali vety, vysvetľovali pravopis, vedeli vyjadriť svoj názor k daným témam. Na hodinách boli aktívni, hlásili sa, viacerí boli samostatní.

PA na hodinách pracovali so začlenenými žiakmi súbežne s učiteľom. Bolo evidentné, že poznali žiakov so ZZ, druh a stupeň ich poruchy, vedeli ako s nimi pracovať. Podieľali sa na spoluorganizovaní činností vyučovania, overovali správnosť riešenia pridelených úloh, ojedinele vysvetľovali nové učivo. Žiakom umožňovali pracovať individuálnym tempom. Pomáhali im tiež pri pochopení zadania úloh, orientácii v zošite, v učebnici, niektorí využívali špeciálne učebné pomôcky⁵. K činnosti ich motivovali pochvalou a oceňovaním dosiahnutých výkonov. Nedostatočne vytvárali priestor na sebahodnotenie. Na väčšine hodín eliminovali niektoré nevhodné prejavy správania žiakov.

PA v priebehu hodín poskytovali žiakom spätnú väzbu na ich prácu. Učiteľov informovali, v čom mali žiaci problémy, prípadne čo sa im podarilo splniť. Vzťah PA/žiak bol priateľský, akceptujúci. PA boli tolerantní a taktní. Na všetkých sledovaných hodinách prevládala pozitívna, ojedinele aj tvorivá a dynamická atmosféra.

Zistenia z rozhovoru s vyučujúcim daného predmetu

Z riadeného rozhovoru, ktorý realizovala ŠŠI s 10 pedagogickými zamestnancami vyplynulo, že učitelia vnímali prácu PA na vyučovacích hodinách pozitívne. Ich individuálna alebo skupinová činnosť v triede pri bežnej výučbe so začlenenými žiakmi viedla k zefektívneniu edukačného procesu. PA boli vo svojej práci aktívni, uvedomovali si svoje kompetencie a postavenie v triede. Poznali silné i slabé stránky žiakov, s ktorými pracovali a ich prístup k nim bol priateľský. Uviedli, že PA rešpektovali ich názory a rozhodnutia, častokrát prichádzali s vlastnou iniciatívou.

Podľa ich vyjadrení za najčastejší spôsob vzájomnej kooperácie s PA pri príprave výchovno-vzdelávacieho procesu označili tvorbu didaktických pomôcok a vyučovacieho materiálu. Iba polovica opýtaných uviedla spoluprácu PA pri tvorbe portfólia žiakov so ZZ.

Pri práci so žiakmi uplatňovali PA individuálnu činnosť v triede súbežne s učiteľom, vzdelávaciu činnosť žiakov organizovali všetci podľa pokynov učiteľov. Žiakom so ZZ pomáhali pochopiť zadanie úloh, overovali správnosť ich riešení, napomáhali udržiavať pozornosť vo vyučovacom procese, hľadali pre žiakov najviac vyhovujúci spôsob práce a umožňovali im pracovať svojím tempom. Častou pochvalou a povzbudením ich motivovali k činnosti, k dosiahnutiu čo najlepšieho vzdelávacieho výsledku. Podporovali u žiakov samostatnosť a zodpovednosť za vlastné výsledky učenia sa. Žiakom poskytovali spätnú väzbu o správnosti/nesprávnosti riešenia pridelených úloh, ak bolo potrebné chyby im vysvetlili a poskytli im možné riešenia na ich nápravu. Všetci učitelia sa vyjadrili, že PA im poskytovali spätnú väzbu o plnení cieľov vzdelávania a činnosti žiakov so ZZ na hodinách. Atmosféra vyučovacích hodín v prítomnosti PA bola pozitívna a priateľská.

2 ZÁVERY

Všetci PA spĺňali kvalifikačné požiadavky na výkon pracovnej činnosti pedagogického zamestnanca v ZŠ. Pracovali podľa rozvrhu hodín a venovali sa všetkým žiakom so ZZ. V rozhovoroch uviedli, že ich učitelia považovali za rovnocenných partnerov, boli členmi

⁵ čítacie dyslektické okienko, gramatické karty, obrazový materiál, atlas

predmetovej komisie, metodických orgánov a inkluzívneho tímu. Vo výchovno-vzdelávacom procese navzájom spolupracovali s učiteľmi, školskou špeciálnou pedagogičkou a školskou psychologičkou. Ich názory na vzdelávacie výsledky a prístup k žiakom so ZZ učitelia akceptovali. Metodicky ich usmerňovala školská špeciálna pedagogička. Vzhľadom na to, že nemali špeciálnopedagogickú spôsobilosť, mali záujem o vzdelávanie zamerané na prácu so žiakmi so ZZ.

PA si boli vedomí svojich kompetencií a svojho postavenia v triede, poznali silné a slabé stránky žiakov so ZZ, mali ich dôveru a boli aktívni. Učitelia boli s ich prítomnosťou na vyučovacích hodinách spokojní, vyslovili sa, že im pomáhajú nielen pri príprave učebných pomôcok, ale často aj pri organizácii práce v triede a s udržiavaním disciplíny všetkých žiakov. Žiakom vysvetľovali učivo, pomáhali pri príprave pomôcok, ako aj pri pochopení zadania úloh. Atmosféra na vyučovacích hodinách bola v prítomnosti PA pozitívna a priateľská, ojedinele tvorivá a dynamická.

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

PÍ SOMNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. rozvrhy hodín PA
2. náplň práce PA
3. návrhy na vzdelávanie dieťaťa alebo žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v materskej škole, v základnej škole, v strednej škole a v špeciálnej škole
4. doklady o vzdelaní PA
5. individuálne vzdelávacie programy žiakov
6. plán činnosti PA
7. portfólio PA
8. štvrtročná správa o činnosti PA
9. zápisnice zo zasadnutí metodických orgánov
10. zápisnice zo zasadnutia pedagogickej rady
11. plán profesijného rozvoja pedagogického zamestnanca
12. Stratégia znižovania školského neúspechu a podporné opatrenia v závislosti od výchovno-vzdelávacích potrieb žiakov

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

školská inšpektorka: Mgr. Jozefína Cingelová Šarlayová

Dňa: 16. 05. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

- a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Žilina:

Mgr. Jozefína Cingelová Šarlayová

- b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Ján Šimko

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 01. 06. 2022 v Žiline:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Žilina:

Mgr. Jozefína Cingelová Šarlayová

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Ján Šimko

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 pracovných dní od prerokovania):

Mgr. Ján Šimko, riaditeľ školy

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. Jozefína Cingelová Šarlayová, školská inšpektorka

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti